

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА: НИКОЛА БОЖИЋ, ПРОГРАМСКИ ДИРЕКТОР У ИСТРАЖИВАЧКОЈ СТАНИЦИ ПЕТНИЦА

Како ка школи будућности?

Школа будућности не треба да покушава да ученике и студенте научи свему што следи, јер то није могуће. Школа будућности треба све да припреми да буду самостални, способни да се адаптирају, да одговоре свим изазовима... Школа будућности треба да учи, пре свега, како се учи

Брзина промена данашњег друштва, и локално и глобално, доводи да је све теже предвиђати његове потребе у средњорочном, а посебно дугорочном периоду. Само последњих десетак година, од појаве првих паметних телефона, наши животи толико су се променили да би за гледаоце популарне научне емисије са краја двадесетог века „После 2000“ све ово изгледало као научна фантастика.

Образовање служи да долазеће генерације припреми да се укључе на цивилизацијски и историјски ток развоја, да разумеју основне концепте који функционишу у природи и друштву, да свесни прошлости могу да сагледавају будућност, али и да се припреме за нове, непознате изазове, који ће тек да се појаве. Ако је брзина развоја друштва, технологије и њихове повезаности толика да је тешко погледати у наредну деценију, а камоли у наредни век, поставља се питање какво образовање данас треба да имамо да бисмо долазеће генерације припремили да буду способне за опстанак и развој.

ВАЖНА ОДЛИКА

Како искомунитирати своје потребе, своја знања, закључке, сопствене ставове врло је важна одлика способних стручњака. На вештинама комуникације – и вербалне и писане, и академске и свакодневне, и административне и стручне – мора се свакодневно радити.

И академска заједница и светски привредници предвиђају да ће у наредних двадесетак година бар 30 одсто свих актуелних професија бити замењено технологијама (извештај СЈО, 2016). Ипак, за разлику од Индустријске револуције, која је довела да машине замењују физичку радну снагу, ова данашња ће довести до замене високообразованих људи. Управо због тога питање о будућности образовања постаје још важније.

Треба имати на уму да образовном систему треба око 16 година, у

просеку, да неког појединца припреми да буде квалитетан професионалац и да наредних, најмање, 40 година буде успешан и продуктиван. Како се технологије убрзано мењају и развијају, кроз образовни систем све је теже обезбедити вештине и знања да прате технолошке промене кроз деценије живота. Образовни програми тренутно каскају у читавом свету бар једну генерацију за данашњим потребама на тржишту радне снаге.

У овом веку знања производи се велика количина података. Тако се процењује да ће 2020. године сваки човек произвести 1,7 МБ података у секунди (Извештај ДОМО, 2018.). У последње две године произвели смо 90 одсто свих података од настанка цивилизације. То указује да образовање више не може бити засновано на фактографском знању. Не можемо повећавати обим школског градива да бисмо пратили друштвене промене и технолошке иновације.

Сетимо се да је формат школе настао крајем 19. и почетком 20. века. Школски разреди и боравак у школи осмишљени су као начин социјализације дечака и девојчица, који у то време нису имали контакта са много вршњака. Школско звоно и седење у клупама једних иза других имало је улогу да дисциплинује будуће раднике и припреми их за рад у фабрикама и радно време. Понављање чињеница и знања из књиге или главе професора имало је за циљ да се на нове генерације пренесу дотадашња знања и вештине. И све то је било довољно да се иде напред.

Наравно да су се многе ствари у друштву промениле, наравно да се и школа мењала. Данас је много интерактивнија, слободнија у односу ученика са ауторитетима, чак је и модел учioniце промењен. Ипак те промене су више пратиле савремене токове развоја, али недовољно да би данашња школа (и факултети) били адекватна припрема за будућност која долази.

Један од механизма за унапређење

локалног образовног система неке земље може бити потрага за успешним моделом који даје резултате на другим тачкама на планети. Ипак, copy/paste метода није довољна.

Много је разлога због којих је неки образовни систем успешан. Треба имати на уму и културолошке одлике народа и државе, социо-економску ситуацију, породичне односе, климатске и географске карактеристике, историјски развој, однос друштва према образовању и наставницима и професорима, тржиште рада... Све то треба узети у разматрање приликом трагања за моделом који може унапредити неки други локални образовни систем.

Ипак, проблем је много глобалнији. Криза образовних институција је планетарна. Да ли, у ствари, постоје

Дошло се до њеренушка да њреба мењати основне образовне и академске ѡпарадиѡме. Дакле, мноѡ више мора да се уради од блањих агањѡација, ѡромена ѡроѡрама, чињеница или начина рада. Свуда. У чињавом свењу

успешни образовни системи, када узмемо у обзир све раније наведено? Дошло се до тренутка да треба мењати основне образовне и академске парадигме. Дакле, много више мора да се уради од блаких адаптација, промена програма, чињеница или начина рада. Свуда. У читавом свету.

Кључно је да разумемо да образовање више није само део живота, и то његовог почетка, него постаје део свих животних фаза. Континуирано образовање, стално информисање о области експертизе, рад на сопственим вештинама без прекида, праћење и других области, најважније су особине успешних људи у деценијама пред нама. Диплома више није циљ, али није ни гаранција целоживотног успеха. Само је стални рад и остајање у току са дешавањима и променама гаранција успешности.

Шта нам онда школа може пружити и у ком смеру је треба развијати? Свакако школи остаје да нове генерације упозна са појавама, феноменима, процесима, међусобним везама, основним чињеницама о свету око нас, о природи, о друштву, о технологијама...

Оно што школа данашњице мора да научи ученике и студенте јесу критичко размишљање, решавање проблема, да су науке интердисциплинарно повезане, вештине међусобне сарадње и вештине комуникације.

Критичко размишљање је срж опстанка данашњег човека. Када научи како да се изчињеница дође до правих закључака, како користећи научни метод проверити одговарајуће претпоставке и хипотезе, како се у мору чињеница изборити са лажним и разумети праве, тада је особа спремна да се избори са свим новим и непознатим изазовима.

Неговање креативности, сагледавање шире слике, размишљање ван оквира особине су које морају да красе савременог човека. Знати дефинисати проблем, сагледати све његове делове и погледати га из различитих углова, а затим креативно решавати проблем, одлика је успешног појединца у времену пред нама.

Фах идиотизам је давна прошлост. Нека врста ренесансности је потреба 21. века. Данас морамо бити добро информисани о различитим областима друштеног деловања, међусобно повезивати чињенице и знања и интердисциплинарно

сагледавати стварност.

Рад у тиму треба неговати од малих ногу. Врло је важно да свако буде свестан својих особина, које помажу функционисању групе или групу чине слабијом. Важно је те особине познавати и добро њима управљати и унапређивати их. Вештина рада у тиму може се увежбавати, а тако се постаје способнији за прилагођавање променама, које могу да се десе било када у професионалном животу.

Школа будућности не треба да покушава да ученике и студенте научи свему што следи, јер то није могуће. Школа будућности треба све да припреми да буду самостални, способни да се адаптирају, да одговоре свим изазовима... Школа будућности треба да учи, пре свега, како се учи.

„МАЈ, МЕСЕЦ МАТЕМАТИКЕ“

Популаризација науке

Предавањем познатог математичара и популаризатора науке из Сједињених Америчких Држава Берија Ципре у Галерији на Андрићевом венцу у Београду отворена је овогодишња манифестација „Мај, месец математике“.

У сарадњи са Математичким институтом САНУ, тим Центра за промоцију науке представио је програм овогодишње манифестације у оквиру које ће, током целог маја, посетиоци имати прилику да истраже изложбу „Кроз математичке пределе“, учествују у бројним радионицама, присуствују филмским пројекцијама и низу предавања угледних математичара и познатих популаризатора науке из земље и иностранства.

Државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Владимир Поповић истакао је да Србија има дугу традицију неговања и учења математике.

Србија се сећа њених великих математичара, а има и веома успешну Математичку гимназију, која даје најбоље математичаре на светским такмичењима, подвукао је Поповић.

Додао је да имамо чиме да се поносимо, јер имамо децу која постижу изванредне резултате.

– Треба само да наставимо да их подржавамо. То су важни дани за српску науку и драго ми је што је ова манифестација подигнута на национални ниво, и што ће, надам се, трајати веома дуго – рекао је Поповић.

НАСТАВНИ ПРОГРАМИ И УЏБЕНИЦИ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ ЗА НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Поштовање различитости

На скупу Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Савета Европе представљене су препоруке за унапређивање наставних програма и уџбеника на српском језику, који обрађују садржаје који се односе на националне мањине у Србији. У Смерницама, између осталог, назначено је да треба обезбедити да циљеви и исходи образовања, образовни и програми наставе и учења на свим нивоима образовања подржавају поштовање мањинских

права, као и успостављање хуманистичких вредности, прихватање и поштовање сваке врсте различитости и развијање интеркултуралног дијалога.

Наведено је и да у програме наставе и учења и стандарде основног и средњег образовања треба увести теме, кључне појмове и садржаје који подстичу поштовање различитости, примену толеранције и заштиту од дискриминације у оквиру образовног система.

Једна од препорука односи се и на

покретање иницијативе за измену одговарајућих законских и подзаконских аката, који регулишу статус Грађанског васпитања као школског предмета (обавезни уместо изборног), како би се обезбедило да сваки ученик у средњем образовању макар две године похађа часове грађанског васпитања.

Смернице су настале у оквиру пројекта Јачање заштите националних мањина у Србији – ХФ 33, који реализује Савет Европе и Европска комисија у сарадњи са ресорним министарствима.